

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Механіко-математичний факультет

Кафедра теоретичної та прикладної механіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи

Харитонов О.М.

«*28*» *серпня* 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методика викладання математики та механіки у вищих
навчальних закладах
для студентів**

галузь знань	11 «Математика та статистика»
спеціальність	113 «Прикладна математика»
освітній рівень	другий (магістр)
освітня програма	«Комп'ютерна механіка»
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Лебедева І.В., канд. ф.-м.н., доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної механіки.

Пролонговано: на 20²¹/20²² н.р. *О. Харитонов* «*28*» *серпня* 20²¹ р.
на 20 /20 н.р. () « » 20 р.

КИЇВ – 2020

Розробник: Лебедева І.В., канд. ф.-м.н., доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної механіки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри
Теоретичної та прикладної механіки

Жук Я.О.

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету

Протокол від 31 серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії професор, д.ф.-м.н. Олійник А.С.
(підпис)

1. Мета дисципліни– ознайомлення з основними принципами методики викладання математики та механіки у вищих навчальних закладах, зі змістом та обсягом курсу вищої математики та теоретичної механіки, методами, формами та засобами навчання математики й механіки та підвищення якості математичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах; формування професійних знань, умінь і навичок, що використовуються у практичній діяльності викладача математики і теоретичної механіки у вищій школі; підготовка студентів до проходження асистентсько-педагогічної практики.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати:* основний курс математичного аналізу, алгебри, аналітичної геометрії, диференціальних рівнянь та теоретичної механіки.
2. *Вміти:* розв'язувати основні типи задач з курсів алгебри, геометрії, диференціальних рівнянь, математичного аналізу та теоретичної механіки.
3. *Володіти елементарними навичками:* роботи з інформаційними інструментами, що забезпечують роботу з інформаційними джерелами.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Методика викладання математики та механіки у вищих навчальних закладах» є складовою освітньої програми підготовки фахівців за освітнім рівнем «магістр» галузі знань 11 математика та статистика зі спеціальності 113 прикладна математика освітньої програми «Комп'ютерна механіка».

Дисципліна «Методика викладання математики та механіки у вищих навчальних закладах» вивчає основні досягнення педагогіки та методики викладання математики і механіки у вищих навчальних закладах; основні методи пізнання та навчання математики; загальні підходи до розв'язування навчально-методичних задач на сучасних концептуальних засадах; засоби та форми організації навчання математики у вищій школі; основні типи задач з курсу вищої математики та теоретичної механіки, методи їх розв'язування та відповідні методики викладання.

Дисципліна «Методика викладання математики та механіки у вищих навчальних закладах» спрямована на оволодіння студентами необхідними методичними та методологічними знаннями і практичними навичками для застосування теоретичних положень методики викладання математики і механіки у вищій школі та математичних методів у подальшій професійній діяльності.

Дана дисципліна є обов'язковою.

Викладається у 1 семестрі в обсязі 90 год. (3 кредити *ECTS*¹), зокрема: *лекції* – всього 20 годин, *практичні заняття* – 8 годин, *консультації* – 2 години, *самостійна робота* –60 годин. У курсі передбачено 2 змістових модулі та 2 модульні контрольні роботи. Завершується дисципліна іспитом.

4. Завдання (навчальні цілі):

Оволодіння студентами необхідними методичними та методологічними знаннями і практичними навичками для застосування теоретичних положень методики викладання математики і механіки у вищій школі та математичних методів у подальшій професійній діяльності, а також формування творчого підходу до розв'язування навчально-методичних задач, логічного та аналітичного мислення, математичної культури студентів.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку загальних та спеціальних компетентностей:

- 1) Здатність учитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в галузях, відмінних від прикладної математики (ЗК–1).

¹ кредитів ECTS – кредит кратний 30 годинам

- 2) Здатність використовувати у професійній діяльності знання з галузей математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук (ЗК-2).
- 3) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-3).
- 4) Здатність спілкуватися державною мовою і усно, і письмово (ЗК-8).
- 5) Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-10).
- 6) Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-11).
- 7) Знання на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері прикладної математики і комп'ютерної механіки та їх практичних застосувань (ФК-1).
- 8) Спроможність розуміти проблеми та виділяти їхні суттєві риси (ФК-4).
- 9) Спроможність розробляти математичну модель ситуації з реального світу та переносити математичні знання у нематематичні контексти (ФК-5).
- 10) Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців (ФК-6).
- 11) Здатність до розвитку нових та удосконалення існуючих методів аналізу, моделювання, прогнозування, розв'язування нових проблем у нових галузях знань (ФК-8).
- 12) Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері прикладної математики (ФК-10).
- 13) Володіння дидактичними знаннями процесів і методів викладання та навчання математики та механіки (ФК-11).
- 14) Володіння знаннями та здатність ініціювати й проводити наукові дослідження у спеціалізованій області прикладної математики (ФК-12).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання (Формуються розробником)			
РН 1.1	<i>Знати</i> основні методи пізнання та навчання математики.	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Активна робота на лекції, усні відповіді, контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), іспит</i>	5%
РН 1.2	<i>Знати</i> загальні підходи до розв'язування навчально-методичних задач на сучасних концептуальних засадах.			5%
РН 1.3	<i>Знати</i> засоби та форми організації навчання математики та механіки у вищій школі.			5%
РН 1.4	<i>Знати</i> основні типи задач з курсу вищої математики, методи їх розв'язування та відповідні методики викладання.			10%
РН 1.5	<i>Знати</i> основні типи задач з курсу теоретичної механіки, методи їх розв'язування та відповідні методики викладання.			10%

			<i>правильних відповідей), іспит</i>	
PH 2.1	<i>Вміти</i> використовувати сучасні загальні та спеціальні методики викладання математики у вищих навчальних закладах.	<i>Практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), розв'язання задач на практичних заняттях, виконання завдань, винесених на самостійну роботу, іспит</i>	10%
PH 2.2	<i>Вміти</i> розв'язувати типові задачі з вищої математики, використовуючи і розуміючи відповідні методичні підходи.			15%
PH 2.3	<i>Вміти</i> розв'язувати типові задачі з теоретичної механіки, використовуючи і розуміючи відповідні методичні підходи.			15%
PH 2.4	<i>Вміти</i> розробляти методичне забезпечення для різних форм навчання математики і механіки у вищих навчальних закладах.			15%
PH 3.1	Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи з мети і ситуації спілкування	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Активна робота на практичних заняттях, усні відповіді, іспит</i>	2%
PH 3.2	Вироблення навиків командної роботи.			3%
PH 4.1	Демонстрація авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.	<i>Самостійна робота</i>	<i>Виконання завдань, винесених на самостійну роботу</i>	2%
PH 4.2	Відповідально ставитися до виконуваних робіт, нести відповідальність за їх якість			3%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни												
	РН 1.1	РН 1.2	РН 1.3	РН 1.4	РН 1.5	РН 2.1	РН 2.2	РН 2.3	РН 2.4	РН 3.1	РН 3.2	РН 4.1	РН 4.2
КС 1. Демонструвати знання й розуміння основних концепцій, принципів, теорій фундаментальної та прикладної математики і використовувати їх на практиці;	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
КС 2. Володіти основними положеннями та методами механіки, чисельними методами, методами дослідження операцій, методами комп'ютерного моделювання	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
КС 3. Формалізувати задачі, сформульовані мовою певної предметної галузі; формулювати їх математичну постановку та обирати раціональний метод вирішення; розв'язувати отримані задачі аналітичними та чисельними методами, оцінювати точність та достовірність отриманих результатів;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ЦМС 1. Виявляти здатність до самонавчання та професійного розвитку	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЦМС 2. Уміти організувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЦМС 4. Уміти здійснювати збір, опрацювання, аналіз, систематизацію науково-технічної інформації, уникаючи при цьому плагіату	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЦМС 5. Ефективно спілкуватися з питань інформації, ідей, проблем та рішень зі спеціалістами та суспільством загалом;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ЦМС 7. Демонструвати навички професійного спілкування, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою та принаймні ще однією з поширених європейських мов.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- оцінювання впродовж навчального періоду:

1. Активна робота на лекції, усні відповіді: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН1.5, РН3.1, РН3.2 – 18 балів/11 балів;
 2. Виконання завдань, винесених на самостійну роботу: РН2.1, РН2.2, РН4.1, РН4.2 – 6 балів/3 бали;
 3. Контрольна робота 1: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН2.1, РН2.2 – 12 балів/7 балів;
 4. Контрольна робота 2: РН1.5, РН2.3, РН2.4 – 9 балів/5 балів;
 5. Розв'язання задач на практичних заняттях: РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4, РН3.1, РН3.2 – 15 балів/9 балів;
- Разом має бути 60 балів /35 балів.

- підсумкове оцінювання: іспит

- максимальна кількість балів, які можуть бути отримані: 40 балів;
- результати навчання, які будуть оцінюватись: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН1.5, РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4, РН3.1, РН3.2;
- форма проведення і види завдань: письмово-усна робота.

7.2. Організація оцінювання:

Критично-розрахунковий мінімум балів за навчання впродовж семестру становить **20** балів, рекомендований мінімум, розрахований з урахуванням специфіки дисципліни становить **35** балів. Студенти, які протягом семестру набрали сумарно меншу кількість балів ніж рекомендований мінімум **35** балів для підвищення балів отримують можливість написати додаткову контрольну роботу та доскласти домашні завдання. Мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 20 балів, тобто, якщо оцінка студента на іспиті є нижчою від мінімального порогового рівня (20 балів), то бали за іспит не додаються до семестрової оцінки;

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі форм контролю здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (2018), <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>.

Форма іспиту– письмово-усна. Екзаменаційний білет іспиту складається із 4 завдань, перші два з яких є теоретичними, два інших – задачі. Кожне завдання оцінюється від 0 до 8 балів. Додатково від 0 до 8 балів студент отримує за усне опитування. Всього за іспит можна отримати від 0 до 40 балів.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Контрольна робота 1: на 8-му тижні навчального періоду.
2. Контрольна робота 2: на 13-му тижні навчального періоду.
3. Задача завдань для самостійного виконання на 11-му тижні навчального періоду.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин				
		лекції	практичні	самост. робота	контрольна робота.	Інші форми контролю
Змістовий модуль 1 Методика викладання математики						
1	Загальна методика навчання математики.	4		20		
2	Підготовка викладача до занять, методичний аналіз навчальної літератури, програми з вищої математики. Педагогічно-асистентська практика.	2		5		
3	Методика вивчення елементів лінійної, векторної алгебри та аналітичної геометрії у курсі вищої математики.	2	1	5		
4	Методика вивчення диференціального числення функції однієї та багатьох змінних.	2	1	5	2	
5	Методика вивчення інтегрального числення функції однієї змінної та елементів теорії звичайних диференціальних рівнянь у курсі вищої математики.	2	2	5		
Всього		12	4	40		
Змістовий модуль 2 Методика викладання механіки						
6	Методика вивчення статички у курсі теоретичної механіки. Методи розв'язування задач статички.	2	1	5		
7	Методика вивчення кінематики точки і твердого тіла. Методи розв'язування задач.	4	2	10		
8	Методика вивчення динаміки матеріальної точки. Диференціальні рівняння руху точки. Методика розв'язування задач.	2	1	5	2	
Всього		8	4	20		
ВСЬОГО		20	8	60		

Загальний обсяг 120 годин, в тому числі:

лекції – 20 год.,

практичні заняття – 8 год.,

консультації – 2 год.,

самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Закон України "Про вищу освіту" №2984-III, із змінами від 19 січня 2010 р.
2. Національна доктрина розвитку освіти // Центр Разумкова. Національна безпека і оборона. – 2002. - № 4. – С. 36-41.
3. Наказ МОН України. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи № 943 від 16 жовтня 2009 р.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні: Історія, Теорія: Підручник.– К.:Либідь, 1998.
5. Вірченко Н.О. Нариси з методики викладання вищої математики. – К., 2006.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 1997.
7. Жовнір Я.М., Євдокимов В.І. П'ятсот задач з методики викладання математики: Навч. посібник. - Х.: Основа, 1997.
8. Лабораторные и практические работы по методике преподавания математики / Под ред. Е.И. Ляшенко. – М.: Просвещение, 1988.
9. Методика викладання математики: Практикум / За ред.. Г.П. Бевза. – К.: ВШ, 1981.
10. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. - К.: ЧП, 2007.
11. Слєпкань З.І. Методика навчання математики. – К.: ВШ, 2006.
12. Черкасов Р.С., Столяр А.А. Методика викладання математики. – К., 2001.
13. Бать М.И., Джанелидзе Г.Ю., Кельзон А.С. Теоретическая механика в примерах и задачах. Том 1,2.: М.: Наука, 1960-1984.

Додаткові:

1. Авдеєнко А.П. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів /А.П.Авдеєнко, Л.В.Дементій, О.Є.Поляков /Проблеми освіти.-К.-2001.-Вип.24.– С. 108-111.
2. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Либідь, 2005.
3. Ващенко Григорій, Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. – 1-е вид.– К.: Українська Видавнича спілка, 1997.
4. Вища математика: Основні означення, приклади і задачі. За ред. Кулініча Г.Л. – К.: Либідь, 1992.
5. Вища математика: Підручник: У 2 кн. – 2-ге вид., - За ред. Кулініча Г.Л. – К.: Либідь, 2003.
6. Зеленський К.В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К.В.Зеленський, В.І.Козак, О.В.Синишин /Нові технології навчання.-К.-2001.-Вип. 30.– С. 166-170.
7. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи.- К.: Знання, 2009.
8. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. - вип. 61 / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2010.

9. Пойа Д. Математика и правдоподобные рассуждения. – М.: ИЛ, 1967.
10. Пойа Д. Математическое открытие. – М.: Наука, 1970.
11. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі.- К., 2000.
12. Щєрбань П. М. Прикладна педагогіка.- К.: Вища школа, 2002.
13. Шипачєв В.С. Курс высшей математики. - М., 1988.
14. Ярошук Л.Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: Навчальний посібник. – Луцьк, 2010.